

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้ง¹

บทนำ

สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ดำเนินมาอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาร่วมทศวรรษ ได้ส่งผลกระทบต่อสถานะเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งการผลิตในภาคเกษตรกรรมและการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม บทความนี้จะกล่าวถึงภาพรวมของเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบนั้นอัตราการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของ 3 จังหวัด ระหว่างปี พ.ศ.2547-2553 เป็นเช่นไร และยังจะได้กล่าวถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจแต่ละโครงสร้างว่าได้รับผลกระทบอย่างไรจากสถานการณ์ความไม่สงบ นอกจากนี้ ยังจะได้วิเคราะห์ถึงสัดส่วนของแต่ละโครงสร้างต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ว่าโครงสร้างใดเป็นหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และสุดท้ายจะเป็นการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่าควรเน้นการพัฒนาที่โครงสร้างใด เพื่อที่จะทำให้เศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเจริญเติบโตที่ยั่งยืนและอาจส่งผลให้สถานการณ์ความไม่สงบลดลงจนเกิดสันติสุขใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในอนาคต

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเรื่อง “โครงสร้างเศรษฐกิจและเศรษฐกิจชุมชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้” ปี 2555 โดยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจาก โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมในภาคใต้ของประเทศไทย (Southern Thailand Empowerment and Participation Project: STEP Project)

ภาพรวมเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

นับแต่เหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้ทวีความรุนแรง ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 จนถึง พ.ศ.2555 นับรวมระยะเวลาได้ แปดปี สถิติการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 ถึงเดือนถึงเดือนพฤษภาคม 2555 ของศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี พบว่า ได้เกิดเหตุความไม่สงบรวมทั้งสิ้น ประมาณ 11,754 เหตุการณ์ ทำให้มีผู้เสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บรวมกันจำนวน ประมาณ 14,343 ราย แยกเป็นจำนวนผู้เสียชีวิตรวม 5,206 ราย จำนวนผู้บาดเจ็บรวม 9,137 ราย

จากสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าว นอกจากจะส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้วยังส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ และการขยายตัวทางเศรษฐกิจใน 3 จังหวัดภาคใต้อีกด้วย ดังจะเห็นได้จากผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ณ ราคาคงที่ ปี 2531) ในระหว่างปี พ.ศ.2547-2553 มีการขยายตัวในระดับต่ำ โดยมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยตลอดระยะเวลาเจ็ดปีเท่ากับร้อยละ 1.85 ในปี 2547 ผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีอัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.71 จากปีก่อนหน้า ต่อมาในปี 2548 และ 2549 ผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.91 และ 3.03 ตามลำดับ ซึ่งได้รับปัจจัยบวกจากการใช้จ่ายงบประมาณของภาครัฐในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในพื้นที่และการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านเศรษฐกิจและสังคมในระหว่างปี 2547-2549 อย่างไรก็ตามเมื่อการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ สิ้นสุดลง และเกิดการรัฐประหารวันที่ 19 กันยายน ในปี 2549 มีผลทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลับมาขยายตัวในระดับต่ำอีกครั้งโดยขยายตัวเพียงร้อยละ 0.50 ในปี 2550 ต่อมาในปี 2551 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบแผนพัฒนาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ.2551-2554 รองรับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาฯ ดังกล่าวนี้นี้ได้ทำให้ผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ในปี 2551-2552 ขยายตัวเพิ่มขึ้นกว่าในปี 2550 แม้ในปี 2551 จะยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่เนื่องจากเป็นช่วงของการพิจารณาให้ความเห็นชอบและเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้จึงยังขยายตัวอยู่ในระดับต่ำที่ร้อยละ 1.01 ขณะที่ปี 2552 ซึ่งเป็นปีแรกของการดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ผลิตภัณฑ์มวลรวม

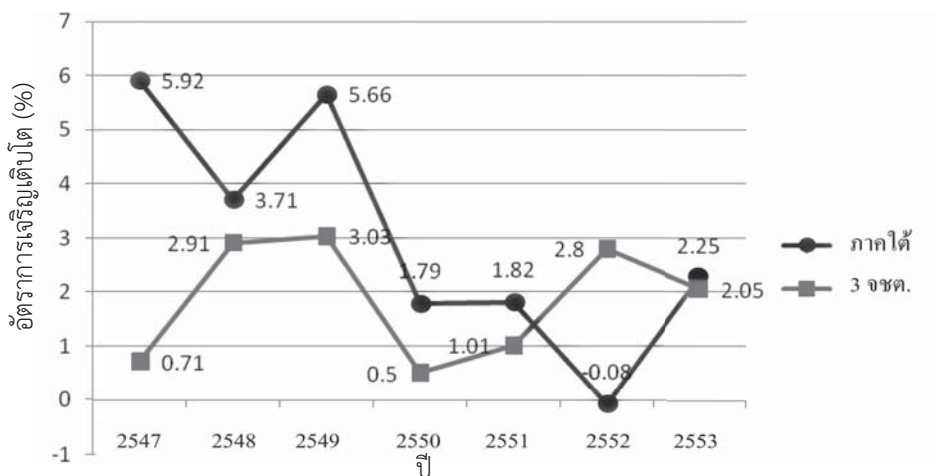
3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.80 ต่อมาในปี 2553 อันเป็นปีที่สองของการดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลับขยายตัวได้น้อยกว่าปี 2552 โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.05 ทั้งนี้ น่าจะขยายตัวได้มากกว่าปี 2552 เนื่องจากแผนงาน/โครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาฯ ได้ทำการเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อลงไปดำเนินการในพื้นที่อย่างเต็มที่ แต่หากแผนงาน/โครงการต่างๆ ตามแผนพัฒนาฯ สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายจริงก็น่าที่จะทำให้อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี 2553 สูงกว่าปี 2552

หากทำการเปรียบเทียบระหว่างอัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดระยะเวลา 7 ปี ภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงกับอัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน (ดังภาพ 1) จะเห็นได้ว่าอัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เติบโตน้อยกว่าอัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้ โดยในปี 2547 ซึ่งเป็นปีแห่งการเริ่มต้นของสถานการณ์ความไม่สงบ ผลพวงของสถานการณ์ได้ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ขยายตัวเพียงเล็กน้อยจากปีก่อนหน้า แม้ว่ารัฐบาลในขณะนั้นได้ทุ่มงบประมาณทางการทหารเพื่อควบคุมสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันกับที่อัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้ยังคงขยายตัวในระดับสูง แต่พิบัติสึนามิในช่วงสิ้นปี 2547 ก็เป็นตัวฉุดให้อัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้ลดลงในปี 2548 สวนทางกับอัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากการทุ่มงบประมาณทางการทหารเพื่อควบคุมสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่อย่างต่อเนื่องเป็นปีที่สองติดต่อกัน ต่อมาในปี 2549 เศรษฐกิจของภาคใต้เริ่มฟื้นตัวหลังพิบัติสึนามิทำให้อัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้กลับมาขยายตัวในระดับเดียวกันกับปีก่อนเกิดเหตุ ในขณะที่เดียวกันอัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงรักษาการขยายตัวเอาไว้ได้โดยมีอัตราการขยายตัวที่สูงกว่าปีก่อนหน้าเล็กน้อย แต่ในปี 2550 อัตราการเจริญเติบโตของทั้ง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และภาคใต้ ต่างก็ลดลงเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของต้นทุนในการผลิตโดยเฉพาะน้ำมัน ความหวั่นเกรงว่าจะเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก และการยกระดับความรุนแรงใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในปี 2551 อัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น ในขณะที่อัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้ยังคงรักษาอัตราการเจริญเติบโตได้ในระดับเดิม ในปี 2552 อัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น เนื่องจากการใช้จ่ายงบประมาณทางการทหารที่เพิ่มขึ้นอีกครั้งและเริ่มมีการใช้แผนพัฒนาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนอัตราการเจริญเติบโต

ของภาคใต้ได้ถดถอยลงเนื่องจากความไม่มั่นใจในภาวะเศรษฐกิจโลก กระทั่งในปี 2553 อัตราการเจริญเติบโตของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ลดลงจากปีก่อนหน้า แม้ว่าจะยังมีการใช้จ่ายงบประมาณทางการทหารในระดับสูงและมีการดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ในพื้นที่อย่างเต็มที่แล้วก็ตาม ส่วนอัตราการเจริญเติบโตของภาคใต้ ได้กลับมาขยายตัวอีกครั้งเนื่องจากราคาพืชผลทางการเกษตร เช่น ยางพารา ปรับตัวสูงขึ้น ประกอบกับความเชื่อมั่นในภาวะเศรษฐกิจและรัฐบาล ทำให้เศรษฐกิจของภาคใต้ฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว

ภาพ 1 แสดงอัตราการเจริญเติบโตเปรียบเทียบระหว่าง 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และภาคใต้ ระหว่างปี พ.ศ. 2547-2553

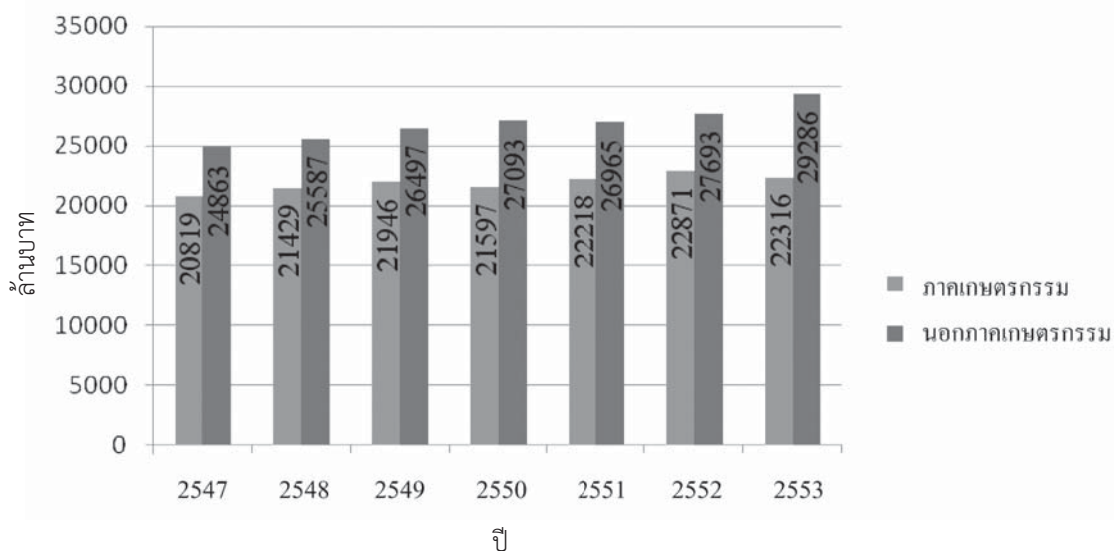

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการคำนวณ

โครงสร้างเศรษฐกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

หากพิจารณาถึงโครงสร้างหลักทางเศรษฐกิจของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะเห็นว่าตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบ ระหว่างปี พ.ศ.2547-2553 โครงสร้างหลักของผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการผลิตที่อยู่นอกภาคเกษตรกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่ามูลค่าการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่วนมูลค่าการผลิตของภาคเกษตรกรรมมีลักษณะสลับไปมาระหว่างการเพิ่มขึ้นและลดลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์ โดยมีแนวโน้มที่จะลดลงหนึ่งปีสลับกับการขยายตัวสองปีติดกันตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมา

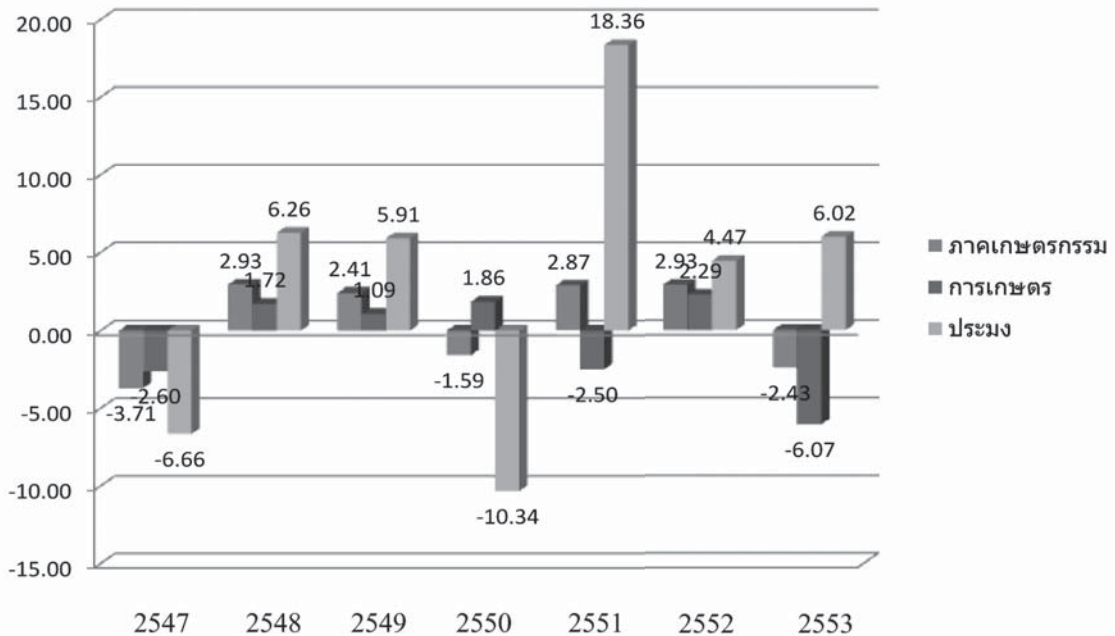
ภาพที่ 2 แสดงผลิตภัณ์รวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเทียบระหว่างภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรม ปี พ.ศ.2547-2553 (ราคาคงที่ปี 2531)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การผลิตในภาคเกษตรกรรม การผลิตในภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีผลผลิตที่สำคัญ คือ ยางพารา ลองกอง ปาล์ม น้ำมัน การทำปศุสัตว์ และการทำประมง โดยผลผลิตภัณ์ภาคเกษตรกรรมรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ ราคาคงที่ปี 2531 ระหว่างปี พ.ศ.2547-2553 พบว่า ในปี 2547 ซึ่งเป็นปีที่สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้เริ่มต้นขึ้นและส่งผลกระทบต่อภาคเกษตรกรรมในทางตรงและรุนแรง โดยมีทั้งการลอบทำร้ายเกษตรกร ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ รวมถึงการที่ไม่มีพ่อค้าจากภูมิภาคอื่นเข้ามารับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ ทำให้ในช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา การผลิตในภาคเกษตรกรรมมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพียงร้อยละ 0.48 โดยในปี 2547 ผลิตภัณ์ภาคเกษตรกรรมรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ถดถอยลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 3.71 แต่ในปี 2548 และ 2549 ผลิตภัณ์ภาคเกษตรกรรมรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้กลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 2.93 และ 2.41 ตามลำดับ ก่อนที่จะถดถอยลงอีกครั้งในปี 2550 ซึ่งถดถอยลงร้อยละ 1.59 ขณะที่ปี 2551 และ 2552 ผลิตภัณ์ภาคเกษตรกรรมรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้สลับกลับมาขยายตัวอีกครั้งในอัตราร้อยละ 2.87 และ 2.93 ตามลำดับ แต่การขยายตัวเป็นไปในลักษณะที่ไม่ต่อเนื่องโดยในปี 2553 ผลิตภัณ์ภาคเกษตรกรรมรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้กลับไปถดถอยลงอีกครั้งที่ร้อยละ 2.43

ภาพที่ 3 แสดงอัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ภาคเกษตรกรรม ผลผลิตภาคการเกษตรและผลผลิตภาคประมง ระหว่างปี พ.ศ.2547-2553

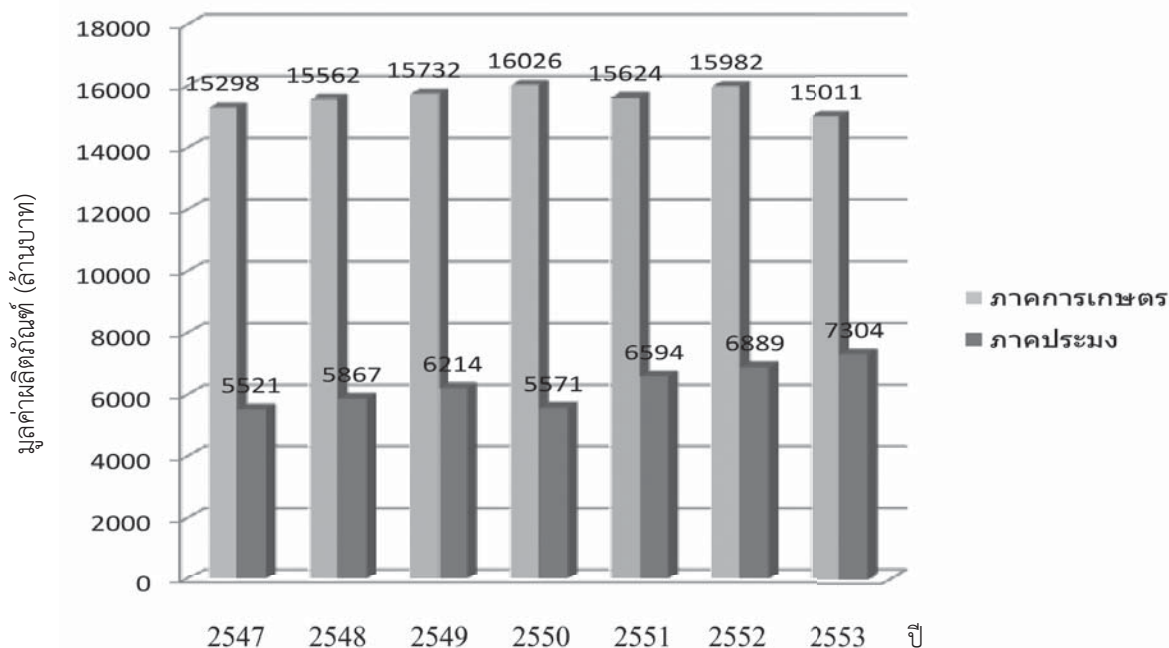

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการคำนวณ

การผลิตในภาคเกษตรกรรมซึ่งแบ่งออกเป็น 2 โครงสร้างย่อย คือ ภาคการเกษตร และภาคประมง โดยตลอดระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา ผลผลิตในภาคเกษตรกรรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตจากภาคการเกษตรที่ประกอบด้วย การเพาะปลูก เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และลองกอง เป็นต้น และการเลี้ยงสัตว์ เช่น โค แพะ และสัตว์ปีก เป็นต้น คิดเฉลี่ยแล้วเป็นร้อยละ 70.5 ของผลผลิตภาคเกษตรกรรมทั้งหมด ส่วนอีกร้อยละ 29.5 เป็นผลผลิตจากภาคประมง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการขยายตัวของทั้งสองโครงสร้างย่อย พบว่า โครงสร้างย่อยทางด้าน ภาคการเกษตรตั้งแต่ช่วงที่เกิดสถานการณ์ความไม่สงบตั้งแต่ปี 2547 จนถึงปัจจุบัน มีอัตราการถดถอยเฉลี่ยร้อยละ 0.60 โดยปี 2547 ผลผลิตภาคการเกษตรหดตัวลง ร้อยละ 2.6 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ต่อมาในปี 2548-2550 ผลผลิตภาคการเกษตร กลับมาขยายตัวในระดับต่ำ ที่ร้อยละ 1.72 1.09 และ 1.86 ตามลำดับ ขณะที่ปี 2551 ผลผลิตกลับหดตัวลงร้อยละ 2.5 ปี 2552 ผลผลิตภาคการเกษตรได้กลับมาขยายตัว อีกครั้งที่ร้อยละ 2.29 จนปี 2553 จึงกลับไปหดตัวที่ร้อยละ 6.07 อีกครั้ง

ส่วนโครงสร้างย่อยด้านภาคประมงจะพบว่า ตลอดระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.43 โดยปี 2547 หดตัวลงร้อยละ 6.66 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า ต่อมาในปี 2548-2549 กลับมาขยายตัวในระดับสูงที่ร้อยละ 6.26 และ 5.91 ตามลำดับ ปี 2550 หดตัวลงร้อยละ 10.36 ส่วนตั้งแต่ปี 2551-2553 ผลผลิตภาคประมงกลับมาขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 18.38 4.47 และ 6.02 ตามลำดับ

ภาพที่ 4 แสดงผลผลิตทั้งหมดรวม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เปรียบเทียบระหว่างภาคการเกษตรและภาคประมง ปี พ.ศ.2547-2553 (ราคาคงที่ ปี 2531)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การผลิตนอกภาคเกษตรกรรม เป็นภาคการผลิตหลักของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ผลผลิตนอภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ณ ราคาคงที่ปี 2531 ระหว่างปี พ.ศ.2547-2553 มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.06 โดยในปี 2547 ซึ่งเป็นปีที่สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เริ่มต้นขึ้น ผลผลิตนอภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ขยายตัวจากปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 4.73 และขยายตัวอย่างต่อเนื่องไปจนถึงปี 2550 ที่ร้อยละ 2.91 3.55 และ 2.24 ขณะที่ในปี 2551 ผลผลิตนอภาคเกษตรกรรม

ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ลดถอยลงเป็นครั้งแรกที่ร้อยละ 0.47 ต่อมาในปี 2552 และ 2553 ได้กลับมาขยายตัวอย่างต่อเนื่องอีกครั้งในอัตราร้อยละ 2.69 และ 5.75 ตามลำดับ

สำหรับโครงสร้างย่อยของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมสามารถแยกพิจารณาเป็นรายโครงสร้างได้ ดังนี้

1) **การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน** มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 0.66 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา มูลค่าผลิตภัณฑ์จากการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน มีอัตราการถดถอยโดยเฉลี่ยร้อยละ 3.35 โดยในปี 2547 ได้ขยายตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 4.04 แต่ในปี 2548 กลับหดตัวลงร้อยละ 5.82 ต่อมาปี 2549 มูลค่าผลิตภัณฑ์ได้ขยายตัวร้อยละ 2.06 ขณะที่ในปี 2550 และ 2551 หดตัวร้อยละ 12.62 และ 13.87 ตามลำดับ ส่วนปี 2552 กลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 10.06 ก่อนที่จะหดตัวลงในปี 2553 ที่ร้อยละ 7.31

2) **อุตสาหกรรม** มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านอุตสาหกรรม ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 10.36 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นับเป็นโครงสร้างที่มีสัดส่วนสูงเป็นลำดับที่ 5 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา มูลค่าผลิตภัณฑ์จากการอุตสาหกรรมมีอัตราการถดถอยโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.76 โดยในปี 2547 ผลผลิตจากการอุตสาหกรรมได้หดตัวลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 5.65 และหดตัวอย่างต่อเนื่องในปี 2548-2549 ที่ร้อยละ 1.54 และ 3.88 ตามลำดับ ก่อนที่จะขยายตัวในปี 2550 ที่ร้อยละ 3.40 อย่างไรก็ตามในปี 2551 และ 2552 ผลผลิตจากการอุตสาหกรรมได้หดตัวลงอีกครั้งร้อยละ 2.72 และ 0.51 ตามลำดับ จากนั้นจึงกลับมาขยายตัวในปี 2553 ที่ร้อยละ 5.55

3) **ไฟฟ้า ก๊าซ และประปา** มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านไฟฟ้า ก๊าซ และประปา ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 3.52 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมา มูลค่าผลิตภัณฑ์จากการไฟฟ้า ก๊าซ และประปามีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.95 โดยในปี 2547 ผลผลิตทางด้านไฟฟ้า ก๊าซ และประปา ได้หดตัวลงในอัตราร้อยละ 4.17 จากปีก่อนหน้า แต่อย่างไรก็ตามผลผลิตทางด้านไฟฟ้า ก๊าซ และประปา ได้กลับมาขยายตัวอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2548-2553 ที่ร้อยละ 3.64 2.04 3.22 4.09 5.17 และ 6.69 ตามลำดับ

4) ก่อสร้าง มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านก่อสร้าง ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 4.79 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์จากการก่อสร้างมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.27 โดยสามปีแรกของเหตุการณ์ความไม่สงบหรือตั้งแต่ปี 2547-2549 การก่อสร้างได้หดตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 4.18 7.05 และ 0.9 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี 2550-2553 การก่อสร้างได้กลับมาขยายตัวอย่างต่อเนื่องที่ร้อยละ 5.56, 21.95, 2.83 และ 11.71 ตามลำดับ

5) การขายส่ง ขายปลีก ฯลฯ มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านการขายส่ง ขายปลีก ฯลฯ ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 24.28 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีสัดส่วนสูงสุดของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์จากการขายส่ง ขายปลีก ฯลฯ มีอัตราการถดถอยโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.4 โดยในปี 2547 การขายส่ง ขายปลีก ฯลฯ ได้หดตัวลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.29 และในปี 2548 ยังคงหดตัวอย่างต่อเนื่อง ที่ร้อยละ 2.64 ต่อมาในปี 2549-2550 ขยายตัวที่ร้อยละ 6.73 และ 2.30 ตามลำดับ ก่อนที่จะหดตัวในปี 2551 และ 2552 ที่ร้อยละ 4.90 และ 3.73 ตามลำดับ ต่อมาในปี 2553 โครงสร้างด้านการขายส่ง ขายปลีก ฯลฯ ได้กลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 0.76

6) โรงแรมและภัตตาคาร มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านโรงแรมและภัตตาคาร ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 1.34 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์จากด้านโรงแรมและภัตตาคาร มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0.45 เมื่อเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบโครงสร้างด้านโรงแรมและภัตตาคารได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงโดยในปี 2547 มูลค่าการผลิตได้หดตัวลงร้อยละ 16.89 และหดตัวอย่างต่อเนื่องในปี 2548 ที่ร้อยละ 3.84 อย่างไรก็ตามในปี 2549 โครงสร้างโรงแรมและภัตตาคารได้ขยายตัวในระดับต่ำที่ร้อยละ 1.14 ก่อนที่จะกลับไปหดตัวที่ร้อยละ 15.25 ในปี 2550 แต่อย่างไรก็ตามในปี 2551 ถึงปัจจุบัน โครงสร้างด้านโรงแรมและภัตตาคารได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องในระดับสูงร้อยละ 12.00 15.17 และ 10.85 ตามลำดับ

7) **ขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม** มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 11.67 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีสัดส่วนสูงเป็นลำดับที่ 4 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์ด้านการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.89 โดยในปี 2547 มูลค่าของการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม ได้ขยายตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 5.57 และได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องไปจนถึงปี 2549 ที่ร้อยละ 10.33 และ 17.90 ตามลำดับ ต่อมาในปี 2550 มูลค่าของการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม ได้กลับไปหดตัวลงร้อยละ 10.98 ก่อนที่จะกลับมาขยายตัวอีกครั้งที่ร้อยละ 7.19 และ 1.57 ในปี 2551 และ 2552 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามในปี 2553 มูลค่าของการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม ได้หดตัวลงอีกครั้งที่ร้อยละ 4.36

8) **ตัวกลางทางการเงิน** มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านตัวกลางทางการเงิน ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 3.79 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์ด้านตัวกลางทางการเงินมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.36 โดยในปี 2547 มูลค่าของโครงสร้างตัวกลางทางการเงินได้ขยายตัวที่ร้อยละ 17.26 จากปีก่อนหน้าและและขยายตัวอย่างต่อเนื่องจนถึงปี 2548 ที่ร้อยละ 23.81 ก่อนที่จะหดตัวลงเล็กน้อยร้อยละ 0.72 ในปี 2549 ต่อมาในปี 2550-2553 มูลค่าของโครงสร้างตัวกลางทางการเงินได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่องร้อยละ 6.14 7.16 2.19 และ 9.67 ตามลำดับ

9) **อสังหาริมทรัพย์** มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านอสังหาริมทรัพย์ ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 8.88 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปีที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์จากด้านอสังหาริมทรัพย์มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.26

มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างด้านอสังหาริมทรัพย์มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบคือตั้งแต่ปี 2547-2552 มีอัตราการขยายตัวที่ร้อยละ 4.56 3.23 2.57 0.89 2.27 และ 3.95 ตามลำดับ ในขณะที่ปี 2553 มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างด้านอสังหาริมทรัพย์ได้หดตัวลงเป็นครั้งแรกที่ร้อยละ 1.66

10) การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 11.81 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีสัดส่วนสูงเป็นลำดับที่ 3 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมา มูลค่าผลิตภัณฑ์จากการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 12.47 โดยในปี 2547 และ 2548 ซึ่งเป็นช่วงต้นของเหตุการณ์ความไม่สงบ มูลค่าของการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศได้ขยายตัวมากกว่าช่วงก่อนเกิดเหตุการณ์อย่างมากเนื่องจากภาครัฐได้ทุ่มงบประมาณลงมาในพื้นที่อย่างมหาศาลทั้งงบประมาณทางการทหารและการพัฒนาพื้นที่ โดยมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 28.34 และ 31.66 ตามลำดับ ต่อมาในปี 2549 มูลค่าฯ ได้หดตัวลงร้อยละ 2.19 ก่อนที่จะกลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 4.71 ในปี 2550 อย่างไรก็ตามในปี 2551 ได้หดตัวลงอีกครั้งที่ร้อยละ 13.9 ขณะที่ในปี 2552 และ 2553 ได้กลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 13.16 และ 25.52 ตามลำดับ

11) การศึกษา มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านการศึกษา ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 12.22 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีสัดส่วนสูงเป็นลำดับที่ 2 ของโครงสร้างนอกภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์ด้านการศึกษา มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.71 โดยในปี 2547 ขยายตัวที่ร้อยละ 16.38 จากปีก่อนหน้า แต่ในปี 2548 ได้หดตัวลงที่ร้อยละ 10.44 และกลับมาขยายตัวอีกครั้งในปี 2549-2553 ที่ร้อยละ 0.69 13.88 2.90 4.29 และ 5.27 ตามลำดับ

12) การบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้าง
ย่อยด้านการบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็น
สัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 4.58 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์ด้าน
การบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.53
เนื่องจากมูลค่าของโครงสร้างด้านการบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ที่ได้
ขยายตัวอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงระยะเวลาที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่
3 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยอัตราการขยายตัวตั้งแต่ปี 2547-2553 เท่ากับ 21.00
5.35, 5.93, 9.77, 2.91, 8.57 และ 13.18 ตามลำดับ

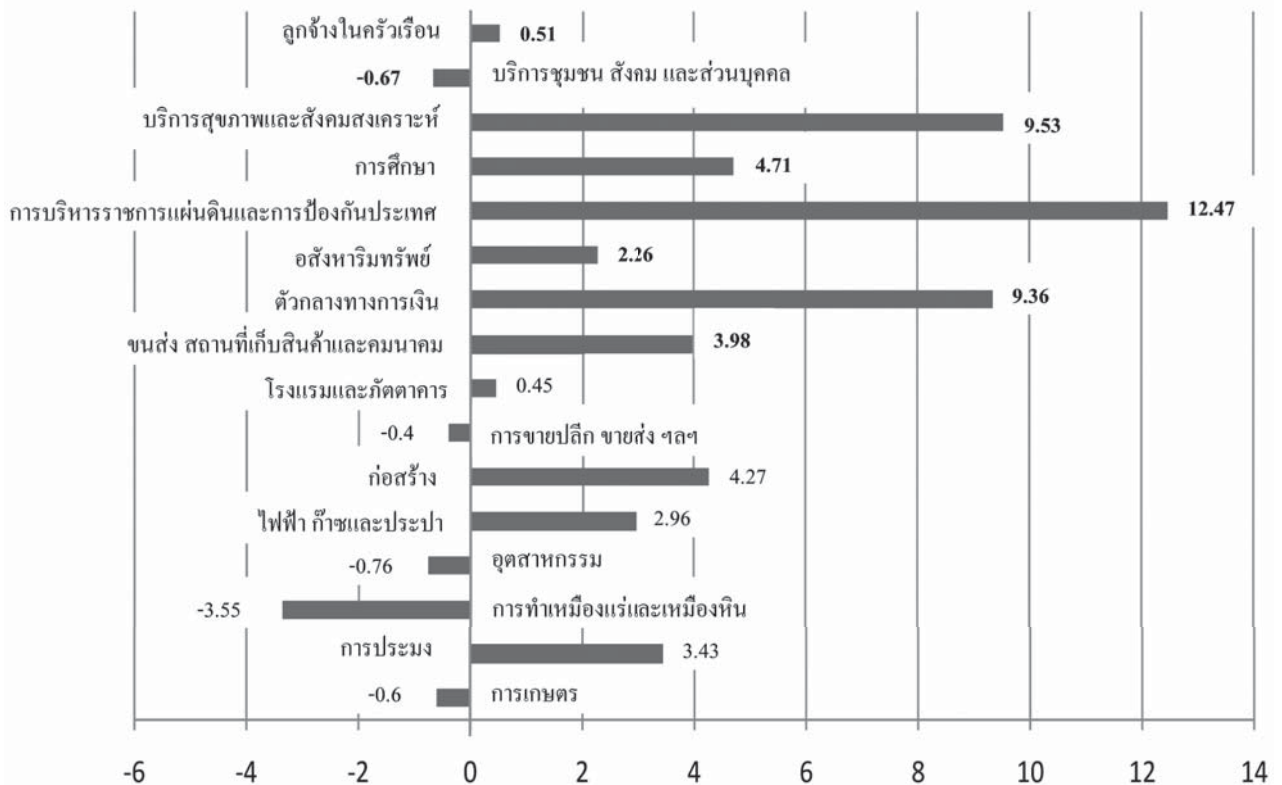
13) บริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคล มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้าง
ย่อยด้านการบริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคล ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็น
สัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 1.97 ของการผลิตนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามูลค่าผลิตภัณฑ์ด้านการ
บริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคลมีอัตราการถดถอยโดยเฉลี่ยร้อยละ
0.67 โดยในปี 2547 มูลค่าของโครงสร้างด้านบริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคล
ขยายตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 1.99 แต่ในระหว่างปี 2548-2551 มูลค่าของ
โครงสร้างด้านบริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคล ได้หดตัวลงอย่างต่อเนื่องใน
อัตราร้อยละ 1.59, 1.98, 4.41 และ 7.70 ตามลำดับ จากนั้นมูลค่าของโครงสร้าง
ด้านบริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคลได้กลับมาขยายตัวที่ร้อยละ 6.26 และ
2.75 ในปี 2552 และ 2553 ตามลำดับ

14) ลูกจ้างในครัวเรือน มูลค่าผลิตภัณฑ์ของโครงสร้างย่อยด้านลูกจ้างใน
ครัวเรือน ระหว่างปี 2547-2553 คิดเป็นสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 0.14 ของการผลิต
นอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ถือได้ว่าน้อยที่สุดในบรรดา
โครงสร้างของภาคเกษตรกรรม ทั้งนี้ตลอดช่วงระยะเวลา 7 ปี ที่ผ่านมามูลค่า
ผลิตภัณฑ์ด้านลูกจ้างในครัวเรือนมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 0.51 โดย
ในปี 2547 มูลค่าของโครงสร้างด้านลูกจ้างในครัวเรือนได้ขยายตัวร้อยละ 2.77
ขณะที่ในปี 2548 หดตัวลงร้อยละ 2.70 ในปี 2549 และ 2550 ไม่พบการขยายตัว

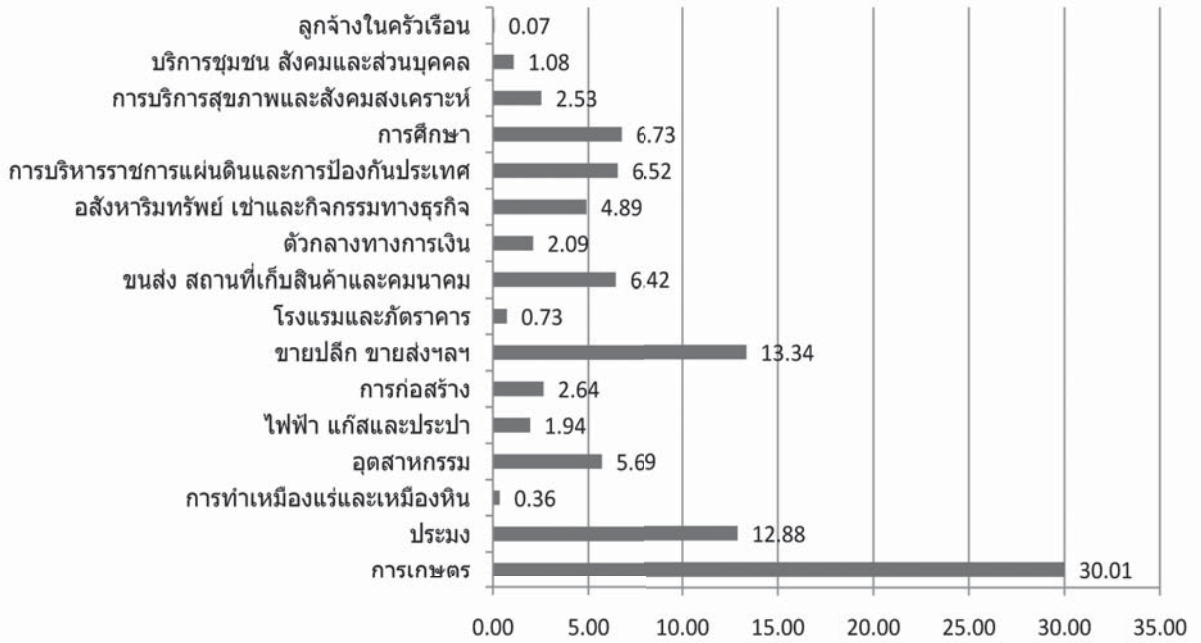
ของมูลค่าของโครงสร้างด้านลูกจ้างในครัวเรือน ต่อมาในปี 2551 ได้ขยายตัวขึ้น ร้อยละ 5.55 ก่อนที่จะหดตัวลงร้อยละ 2.63 ในปี 2552 และในปี 2553 มีมูลค่า เท่ากับปี 2552

ภาพที่ 5 แสดงอัตราการขยายตัวเฉลี่ยของโครงสร้างย่อยทั้งในการผลิตภาค เกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างปี 2547-2553

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการคำนวณที่ 6

ภาพที่ 6 แสดงสัดส่วนโดยเฉลี่ยของแต่ละโครงสร้างในมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างปี 2547-2553

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการคำนวณ

นโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแบบใดจึงจะเหมาะสมกับพื้นที่ 3 จต.

จากภาพที่ 5 แสดงการขยายตัวเฉลี่ยของแต่ละโครงสร้างย่อยในผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตลอดช่วงระยะเวลา 8 ปี ภายใต้สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงสร้างย่อยที่มีอัตราการขยายตัวสูงสุด 3 ลำดับแรก ล้วนแล้วหาได้เป็นภาคการผลิตที่แท้จริง (real sector) แต่อย่างไรก็ดี อันได้แก่ โครงสร้างด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 12.47 รองลงมา คือ โครงสร้างด้านบริการสุขภาพและสังคมสงเคราะห์ อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.53 และโครงสร้างด้านตัวกลางทางการเงิน อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.36 ส่วนโครงสร้างย่อยที่มีอัตราการขยายตัวต่ำสุด 3 ลำดับแรก คือ โครงสร้างด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ -3.55 รองลงมา คือ โครงสร้างด้านอุตสาหกรรม อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.76 และโครงสร้างด้านบริการชุมชน สังคม และส่วนบุคคล อัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ -0.67 หากพิจารณาเฉพาะภาคการผลิตที่แท้จริงแล้วจะพบว่ามีเพียงโครงสร้างด้านการประมง

เท่านั้นที่ยังเติบโตอยู่ได้โดยมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ 3.43 ส่วนโครงสร้างด้านอุตสาหกรรมและด้านการเกษตรต่างก็มีอัตราการหดตัวลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.67 และ 0.60 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนเฉลี่ยของแต่ละโครงสร้างในมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้พบว่า โครงสร้างด้านการเกษตรมีสัดส่วนในมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุด ร้อยละ 30.01 รองลงมา ได้แก่ โครงสร้างด้านการขายปลีก ขายส่ง ฯลฯ มีสัดส่วนร้อยละ 13.34 และโครงสร้างด้านการประมง มีสัดส่วนร้อยละ 12.88 ตามลำดับ ส่วนโครงสร้างที่มีสัดส่วนต่ำสุด คือ โครงสร้างด้านลูกจ้างในครัวเรือน มีสัดส่วนร้อยละ 0.07 รองลงมา คือ โครงสร้างด้านการทำเหมืองแร่และเหมืองหิน มีสัดส่วนร้อยละ 0.36 และโครงสร้างด้านโรงแรมและภัตตาคาร มีสัดส่วนร้อยละ 0.73 ตามลำดับ

เมื่อทราบถึงอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยและสัดส่วนโดยเฉลี่ยของแต่ละโครงสร้างย่อยในมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แล้ว ในบทความนี้ขอเสนอแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นไปยังโครงสร้างที่มีการเจริญเติบโตที่ต่ำแต่มีสัดส่วนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมที่สูงและเป็นภาคการผลิตที่แท้จริง ทั้งสินค้าและบริการ 5 โครงสร้าง ดังนี้ โครงสร้างที่ควรเน้นเป็นลำดับแรกคือโครงสร้างด้านการเกษตรไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตต่างๆ เช่น ผลไม้โดยเฉพาะลองกองและทุเรียน ยางพารา การปศุสัตว์ และการเลี้ยงสัตว์ปีก เป็นต้น และการส่งเสริมการประกอบอาชีพทางการเกษตรต่างๆ เนื่องจากโครงสร้างด้านการเกษตรเป็นโครงสร้างที่มีสัดส่วนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงสุดแต่มีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยที่มีลักษณะถดถอยในลำดับต่อมาควรเน้นโครงสร้างด้านอุตสาหกรรมแม้ว่าโครงสร้างด้านอุตสาหกรรมนี้จะมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 5.69 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม

ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และมีอัตราการขยายตัวโดยเฉลี่ยที่มีลักษณะถดถอย แต่เพื่อเป็นการรองรับผลผลิตจากโครงสร้างด้านการเกษตรจึงควรมุ่งเน้นไปยังอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรทั้งในรูปของอุตสาหกรรมอาหารที่ต้องได้ทั้งมาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากลสำหรับการเปิดประตูอาเซียนและส่งออกไปยังประเทศอื่นๆ และในรูปของอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าขึ้นกลางโดยเฉพาะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากยางพาราโครงสร้างที่ควรสนับสนุนส่งเสริมในลำดับที่สามคือ โครงสร้างด้านการขายปลีก ขายส่ง ฯลฯ เนื่องจากโครงสร้างด้านการขายปลีก ขายส่ง ฯลฯ มีสัดส่วนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงเป็นลำดับที่สองรองจากโครงสร้างด้านการเกษตรแต่มีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยที่มีลักษณะถดถอยเช่นเดียวกับโครงสร้างด้านการเกษตร ดังนั้นหากสามารถกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการใช้จ่ายที่มากขึ้นก็สามารถที่จะทำให้โครงสร้างด้านการขายปลีก ขายส่ง ฯลฯ มีมูลค่าที่เพิ่มสูงขึ้นได้โครงสร้างที่ควรสนับสนุนส่งเสริมในลำดับที่สี่คือ โครงสร้างด้านการประมง แม้ว่าโครงสร้างด้านการประมงมีสัดส่วนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงเป็นลำดับที่สามและมีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.43 ภาครัฐก็ไม่ควรที่จะละเลยโครงสร้างด้านนี้ เนื่องจากในปัจจุบันปริมาณสัตว์น้ำมีแนวโน้มที่ลดลงสวนทางกับต้นทุนน้ำมันที่เพิ่มสูงขึ้นทำให้ผู้ประกอบการอาชีพประมงทั้งประมงพื้นบ้านชายฝั่งและประมงพาณิชย์ต้องประสบกับความยากลำบากในการประกอบอาชีพ ภาครัฐควรส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมให้แก่ชาวประมงพื้นบ้านชายฝั่งและอุดหนุนให้เรือประมงพาณิชย์เปลี่ยนมาใช้ก๊าซ NGV แทนน้ำมัน ส่วนโครงสร้างสุดท้ายที่ควรสนับสนุนส่งเสริมคือ โครงสร้างด้านการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและคมนาคม โดยโครงสร้างด้านนี้มีสัดส่วนต่อมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมร้อยละ 6.42 และมีอัตราการขยายตัว

เฉลี่ยร้อยละ 3.98 เหตุที่สนับสนุนให้ควรส่งเสริมโครงสร้างด้านนี้เนื่องจากจะเป็นการอำนวยความสะดวกในการนำผลผลิตจากทั้งภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมที่ผลิตได้กระจายไปยังผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ แต่เนื่องจากต้นทุนการขนส่งในปัจจุบันคือน้ำมันมีแนวโน้มที่สูงขึ้น ภาครัฐควรให้การสนับสนุนพลังงานทดแทนอย่างจริงจังโดยเฉพาะรถตู้โดยสารและรถบรรทุกที่ใช้ก๊าซ NGV เป็นเชื้อเพลิงควรมีการตั้งสถานีบริการในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- เบญจพร ทั้งเกษมวัฒนา. (2540). **การพัฒนาเศรษฐกิจเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปรียศ ราฮิมมูลา ปิยะ กิจถาวร ตลมนรรัตน์ บากา ชิตชนก ราฮิมมูลา และศรีสมภพ จิตต์ภิรมศรี. (2542). **แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจการเมือง ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ ๓ ฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย**. งานวิจัยเสนอต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมบูรณ์ ศุภศิลป์และวันชัย ริมวิทยากร. (2537). **เศรษฐศาสตร์สำหรับประเทศกำลังพัฒนา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพมหานคร: หจก. โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สุดใจ ทูลพานิชย์กิจ. (2547). **หลักการพัฒนาเศรษฐกิจ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี พัฒนันท์ บุญญานุกงศ์ สวัสดิ์ ไหลภากรณ์ เขาวนเลิศ ล้อมลิ้ม ดุชนัดดา เลิศพิพัฒน์ อาริลักษณ์ พูลทรัพย์ สุรวุฒน์ ช่อไม้ทอง และหนึ่งกมล พิพิธพันธ์. (2552). **โครงการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้**. งานวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี, สวัสดิ์ ไหลภากรณ์, เขาวนเลิศ ล้อมลิ้ม และอาริลักษณ์ พูลทรัพย์. (2555). **โครงสร้างเศรษฐกิจและเศรษฐกิจชุมชน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้**. งานวิจัยเสนอต่อโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมในภาคใต้ของประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด พ.ศ. 2553**. สืบค้นเมื่อ 16 กันยายน 2554, สืบค้นจาก <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=96>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). **แผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ปี 2552-2555**. สืบค้นเมื่อ 13 พฤษภาคม 2553, สืบค้นจาก http://www.nesdb.go.th/portals/0/eco_data/area/Plan_dev/Plan5P-2552-2555.pdf.
- Todaro, Michael P. and Smith, Stephen C. (2006). **Economic Development**. USA. Pearson Addison Wesley.

